

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3389

Vragen van het lid **Van der Werf** (D66) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *het bericht «integriteit is bij de politie geen prioriteit, blijkt uit onderzoek»* (ingezonden 14 juli 2023).

Antwoord van Minister **Yeşilgöz-Zegerius** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 22 augustus 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 3326.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Integriteit is bij de politie geen prioriteit, blijkt uit onderzoek» van 11 juli 2023?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe reflecteert u op het feit dat uit grootschalig onderzoek blijkt dat integriteit binnen de politieorganisatie geen prioriteit heeft, in functioneringsgesprekken wordt afgedaan als «afvinkonderwerp» en gevoelige zaken vaak onbesproken blijven?

Antwoord 2

Integriteit is één van de vier kernwaarden van de politie en de korpsleiding neemt diverse maatregelen ter bevordering van een ethisch werkklimaat. De samenleving mag verwachten dat de politie betrouwbaar is, zorgvuldig en adequaat handelt, daar verantwoordelijkheid voor neemt en transparant over is. Het integriteitsbeleid van de politie is uitgewerkt met als belangrijkste pijlers beschermen, bekrachtigen en begrenzen van politiemedewerker en politieorganisatie. Hierbij is er aandacht voor preventie en het leren van interne onderzoeken en klachten, om (herhaalde) integriteitsschendingen zoveel als mogelijk te voorkomen. In opdracht van het programma Politie en Wetenschap² is onderzoek verricht naar de determinanten van integer handelen van politiemedewerkers met als doel om te achterhalen welke

¹ NRC, 11 juli 2023, Integriteit is bij de politie geen prioriteit, blijkt uit intern onderzoek (https://www.nrc.nl/nieuws/2023/07/11/onderzoekers-normen-voor-gedrag-bij-politie-zijn-vaag-a4169560?utm_source=push&utm_medium=breaking_news&utm_term=20230711).

² A. van Wijk, M. Olfers, M. van Vugt en A. Barends, *Moreel kompas. Een onderzoek naar de determinanten van integer handelen van politiemedewerkers*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2023.

factoren (persoon, werk en omgeving) de mate van (niet-) integer gedrag van politiemedewerkers bepalen en wat hiervan geleerd kan worden ten behoeve van het personeels- en integriteitsbeleid van de politie. Uit het onderzoek kan worden geconcludeerd dat politiemedewerkers blijken te geven van een gemiddelde integere houding die vergelijkbaar is met de Nederlandse bevolking. De factoren van integer handelen zijn vooral terug te voeren op de specifieke persoonlijkheidseigenschappen van politiemedewerkers, met name de eigenschappen eerlijkheid en integriteit. Het onderzoek is uitgevoerd voorafgaand of tijdens het invoeren van een aantal nieuwe maatregelen om integriteit in de organisatie te bevorderen. Niettemin kan het onderzoek aanknopingspunten bieden bij de werving en selectie van nieuwe politiemedewerkers. Bijvoorbeeld door integriteit nog meer onderdeel te maken van het hele proces van instroom, doorstroom en uitstroom. Ook tijdens leiderschapstrainingen wordt steeds meer aandacht besteed aan dit onderwerp.

Vraag 3

Welk verband ziet u tussen het gebrek aan prioriteit voor integriteit binnen de politieorganisatie, en de integriteitsschendingen die de afgelopen jaren zijn geconstateerd bij de politie, zoals agenten die zich racistisch uitlieten, informatie verkochten aan criminelen of leidinggevendenden die minachtig hadden voor medewerkers van de landelijke eenheid die daardoor tot wanhoop en zelfs zelfdoding werden gedreven?

Antwoord 3

De politie heeft integriteit, één van haar kernwaarden, hoog in het vaandel staan. Dit blijkt onder andere uit de ontwikkelingen die er zijn vanuit de review interne onderzoeken en het aanstellen van een uitvoerend portefeuillehouder integriteit en aanpak corruptie. Het politiewerk vraagt veel van medewerkers en daarom moeten zij onvoorwaardelijk op elkaar kunnen vertrouwen onder moeilijke omstandigheden die regelmatig aan de orde zijn. Dit onderlinge vertrouwen is een groot goed, maar vraagt ook dat fouten niet alleen worden opgemerkt, maar dat zoveel als mogelijk moet worden gedaan om deze te voorkomen. Binnen de politieorganisatie is er geen plek voor niet-integer gedrag en de politie beschikt over een duidelijk handelingskader en een palet van instrumenten om de integriteit van de politieorganisatie te bevorderen en te bewaken (o.a. de beroepscode en themabladen, handelingskaders, de afdeling Veiligheid, Integriteit en Klachten (VIK), preventiecoördinatoren, de ambtseed/belofte, als ook de trainingen en de film «Rauw» gericht op het bevorderen van gesprekken over integriteit). Politiewerk blijft echter ook mensenwerk en in een organisatie van bijna 70.000 medewerkers worden ook fouten gemaakt. De politie is hier alert op en werkt er hard aan om deze tot een minimum te beperken. Mogelijk niet-integer gedrag kan onderzocht worden en bij vaststelling van vermeend plichtsverzuim kan eventueel een disciplinaire maatregel worden opgelegd. De disciplinaire maatregel moet in verhouding staan tot het aangetroffen gedrag en heeft meerdere gradaties met als uiterste vorm ontslag.

Vraag 4

Wat heeft u sinds uw aantreden als Minister, verantwoordelijk voor de politieorganisatie, gedaan om de integriteit binnen de politieorganisatie te verbeteren? Was dit naar uw mening voldoende, gezien de conclusies van het onderzoek?

Antwoord 4

Ik bericht uw Kamer regelmatig, recentelijk in het eerste halfjaarbericht van 2023³, over de voortgang van de verschillende maatregelen die de korpschef neemt om het integriteitsbeleid van de politie te bevorderen. Deze ontwikkelingen moeten worden gezien in samenhang met andere verbetertrajecten, zoals de invoering van de nieuwe Wet screening, de verbeterde klachtenprocedure en de diverse maatregelen die de politie neemt in het kader van Politie voor Iedereen. Er zijn in 2022 verschillende leerlijnen ontwikkeld rondom het thema integriteit, waaronder de integriteitsbevordering. De

³ Kamerstuk 29 628, nr. 1174.

aangesteld uitvoerend portefeuillehouder stuurt en positioneert dit thema namens de korpschef in de politieorganisatie.

De kerntaak van de portefeuille is gericht op doorontwikkeling van het integriteitsbeleid, het onderhouden van kennis op integriteitsbevordering, de evaluatie van afspraken en beheermaatregelen gericht op integriteitsbevordering.

Sinds 2023 is het thema integriteit ook een vast onderdeel geworden in de (viermaandelijke) gesprekken tussen de Korpsleiding en de regionale eenheden. Hierdoor blijft er aandacht voor het stelsel integriteit en interne onderzoeken en is dit onderwerp geborgd in de structurele overleggen.

De nieuwe Wet screening ambtenaren van politie en politie-externen die op 1 januari jl. in werking is getreden, voorziet dat iedereen die bij of voor de politie werkt een vorm van screening ondergaat, zowel bij aanvang van werk maar ook gedurende de werkzaamheden. Ook is op 1 januari jl. de meldplicht in werking getreden. Daarnaast mogen hierbij meer gegevens in het onderzoek worden betrokken en wordt een omgevingsonderzoek bij risicovolle functies ingevoerd.